

Arkitekturpolitikk – felles politisk plattform
Oppsummering nettverksmøte 21. oktober 2019

Til stede:

Camilla Moneta, NAL
Monica Døhlle Heck, NIL
Mona Lise Lien, NIL
Pål Dixon Sandberg, NLA
Marit Hovi, NLA
Janecke Bull Borander, AiN
Egil Skavang, AiN
Bent Aaby, AFAG
Per Christian Opsahl, AFAG
Elin Børrud, NMBU
Joakim Skajaa, BAS
Ingerid Helsing Almaas, DOGA
Guri Idsø Viken, DOGA politisk rådgiver

Observatør: Kathrine Lund, arkitekturansvarlig i UD Kulturseksjonen

Forfall:

Kari Bucher, Rainer Stange, Karsten Jørgensen, Cecilia Anderson, Fredrik Shetelig, Michele Rene Widerøe, Tor Inge Hjemdal

Agenda:

1. Presentasjon av Fafo-rapport om det kunst- og kulturfaglige organisasjonsområdet

Kristine Nergaard, forsker ved Fafo, presenterte en ny rapport om organisering av kunst- og kulturorganisasjonenes arbeid. Se rapporten her: <https://www.fafo.no/index.php/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/kunst-og-kultur-organisasjoner-i-endring> og se vedlagte presentasjon.

Noen hovedmomenter var:

- Det er lurt å samles innenfor ett felt, uavhengig av om man er arbeidstaker- eller arbeidsgiverorganisasjon eller generell interesseorganisasjon, gjerne også på tvers av kunstarter. Brede samarbeid har bedre gjennomslag. I fagforeningsverdenen har det vært suksess med samarbeid om enkelte saksfelt, for eksempel arbeid mot sosial dumping og for et mer inkluderende arbeidsliv.
- Organisasjonene som samler seg på kunstfeltet, deler på oppgavene og skriver felles høringsuttalelser. De samarbeider også om andre politiske saker, f.eks. om EU-direktiv, pensjon eller åndsverksrettigheter.
- Det er viktig for organisasjonene å kjenne hverandre (ha felles arenaer) og å bli kjent i det politiske miljøet. Se an hvem du henvender deg til.
- Kunstnerorganisasjonene har felles møter med departement og storting for å få på plass konkrete satsninger.
- Det er bra å få med utdanningsinstitusjonene i arbeidet, ikke bare interesseorganisasjoner.

2. Gjennomgang av utkastet til felles politisk plattform

Deltakerne ble delt inn i grupper som diskuterte hvert sitt hovedområde i innspillet til politisk plattform: boligbygging, fortetting/arealbruk og offentlige anskaffelser.

Design og arkitektur Norge

De konkrete innspillene til teksten ble presentert i plenum og blir innarbeidet i det oppdaterte felles politikkdokumentet, som sendes ut etter gjennomgang i arbeidsgruppen.

Saksområde **fortetting**:

- Tiltak må kvalitetssikres/faktasjekkes for å sikre at det man antar er et problem eller en løsning faktisk er det.
- Utvalget av tiltak bør i første omgang fokusere på avgrensede, konkrete tiltak som faktisk kan ha en effekt. For eksempel:
 - Oppdatere *T-1267 Fortetting med kvalitet*
 - Økt kompetanse i kommunene på f.eks.:
 - Planlegging, tidligfaseinnsats
 - Naturkompetanse/vannhåndtering
 - Folkehelseeffekter av det fysiske miljø
 - Planleggingsprosesser og medvirkning
- Ligger det allerede smarte forslag i f.eks. EVAPlan <http://www.hioa.no/Hva-skjer/Plan-og-bygningsloven-3.0-lvaretar-loven-behovene-i-dagens-samfunn> , som vi kan stille oss bak direkte?
- Samspillet er for dårlig, f.eks. får de store veiprosjektene ofte ta føring, uten at man ser etter muligheter for merverdi av veiprosjektene på andre områder.
- Når man kommer til regulering er det allerede for sent. Man må se på de store prosjektene som en del av en helhetlig steds- eller regionalutviklingsprosess.
- Veidirektoratets håndbok i konsekvensutredning kan ikke brukes lenger.

Saksområde **boligbygging**:

- Sosial og økonomisk bærekraft må være en del av diskusjonen her.
- For å fremme kvalitet i boligbyggingen bør fokus være på det funksjonelle.
- Boligbyggingens betydning for folkehelsen er en viktig forankringsmulighet.
- Det samme gjelder kriminalforebygging.
- Vi trenger statlige retningslinjer for god boligutvikling. PBL etterspør «god arkitektur», men det er ingen forskrift som sikrer god funksjonell kvalitet – bare TEK. Her kan vi gjøre noe, for eksempel jobbe for en NOU om boligkvalitet som et tverrsektorielt ansvar.
- Mål 1, økt samarbeid: Her er det stor forskjell på små og store kommuner. Kommuner som ikke kan holde seg met et eget kompetansemiljø bør ha tilgang til et felles kompetansetilbud, som også kan hjelpe dem å bli bedre bestillere av konsulenttenester.
- Mål 2, utvikle boligtilbudet: Her har også ulike kommuner ulike behov. I dag gjøres det ikke analyser før standardløsninger rulles ut, her bør vi kunne komme med forslag.

Saksområde **offentlige anskaffelser**:

- Verdibegrepet bør greies ut litt bedre.
- Innkjøp må dreies til å legge vekt på flere typer verdier enn kun de økonomiske.
- Innkjøpsregelverket er godt nok, men handlingsrommet i regelverket utnyttes ikke, det trengs en praksisendring. F.eks. Leverandørutviklingsprogrammet skal gi offentlige innkjøpere trygghet og ryggdekning for å prioritere bedre.
- Hvordan anskaffer man noe man aldri har sett før? Dette gjelder stort sett for alle anskaffelser av bygg. Her ligger det et innovasjonspotensial som ofte kastes bort.
- Innkjøpskompetansen må styrkes.

I tillegg kom det følgende generelle innspill:

- Noen mener transformasjon må tilbake som et eget punkt. Arbeidsgruppa ser videre på om dette er hensiktsmessig. NIL har i etterkant meldt at de kommer med innspill til dette.
- Det bør være mer vekt på bærekraft i dokumentet.
- Det er viktig å eksemplifisere utfordringene, det gjør det lettere for politikerne å ta eierskap til problemet.
- «De byggede omgivelsene» er et bra fokus, det motvirker sektoriseringen, da unngår vi å oppfattes som at vi snakker for vår syke mor.
- Arkitektur er bare en av mange viktige kompetanser i utviklingen av de byggede omgivelser. Kan vi være tydeligere på hva vi tilbyr?
- Den arkitekturfaglige kompetansen i det offentlige må sikres. Dette kan gjøres både ved å ansette/engasjere arkitekter, men også ved relevant etterutdanning av andre fagfolk med kommunalt planansvar.
- Forslag om et eget plandirektorat, eller en riksarkitekt som kan sikre samvirke mellom relevante etater og aktører. Dette er ikke noen ny tanke – vi bør sjekke hva som allerede er gjort/foreslått på dette. Spørsmålet om et eget direktorat for de byggede omgivelser bør være en del av en NOU.
- En egen stortingskomite for de byggede omgivelser, slik at dette kan flyttes ut av kultur- og familiekomiteen der arkitektur og planlegging uansett marginaliseres. Etter den siste St.mld. om Bærekraftige byer bør det politiske systemet være modent for dette. Hvilke politikere er/kan bli interesserte nok til å fronte noe sånt? Kan vi se etter interesserte representanter f.eks. i Kommunal- og forvaltningskomiteen, eller Energi- og miljøkomiteen?
- Feltet som behandler og beslutter utviklingen av de byggede omgivelser er pr. i dag fragmentert – det er viktig å samle og forplikte, og fagmiljøet har et ansvar i å tydeliggjøre merverdien for samfunnet av en slik samling.
- Vi bør nedsette egne arbeidsgrupper for hvert saksområde/hver sak der vi har et klart og tydelig politisk mål. Arbeidsgruppene bør være tverrfaglig sammensatt etter sak, gjerne med eksterne deltakere, f.eks. fra Tekna eller Bolig- og byplanforeningen.
- AFAG spilte inn krav om ordnede arbeidsforhold som en forutsetning for kvalitet i de byggede omgivelser.
- Dokumentet bør være kortere og mer spisset.

Neste møte i arbeidsgruppa:

27. november 10.00-12.30 i DOGA

Neste stormøte med hele nettverket:

Etter påske 2020

Oslo 25.11.19
Guri Idsø Viken